

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Vēl dziesmiņas neizdziedātas

Uz četrdesmit dziesmotiem gadiem atskatījās viens no vecākajiem etnogrāfiskajiem kolektīviem Latvijā — Saunas sievas. Un daria to mājīgi, bez lieka spožuma un skaļuma.

Preiļu folkloras centra vadītāja Monika Livdāne, uzdotot jaunā umus ansambļa dalībniekiem, ceļtās izsekot tā vēsturei. No pašiem pirmsākumiem, no 1953. gada, kad, mūzikas skolotāja Aleksandra Vasiļjevska rosināta, piecpadsmit sievās mēģināja sadziedāties. Un viņām tās lieliski izdevās.

Tikai daži pieturas punkti kolektīva dzīvē. Jau pēc gada tas piedalās Dziesmu svētkos Preiļos, bet nākošajā uzstājās Latvijas PSR Operas un baleta teātri. Koncerti Livānos

un LPSR Zinātņu akademijas Etnografijas un folkloras institūta izbraukuma sesijā Viļānos. Repertuārā divdesmit dziesmas.

«Bolta eimu, bolta taku Broleņam sīna kostu.»

Ar šo no agras bērnības zināmo dziesmu 1956. gada Preiļu rajona Ždanova kolhoza etnogrāfiskais kolektīvs (tā viņu toreiz dēvēja) uztāja uz skatuves Maskavā Latvijas PSR kultūras dienu laikā. Etnogrāfiskais uzvedums «Appļāvības» izpelnījās atlīnību.

Monika Livdāne, uzdotot jaunā umus ansambļa dalībniekiem, ceļtās izsekot tā vēsturei. No pašiem pirmsākumiem, no 1953. gada, kad, mūzikas skolotāja Aleksandra Vasiļjevska rosināta, piecpadsmit sievās mēģināja sadziedāties. Un viņām tās lieliski izdevās.

Tikai daži pieturas punkti kolektīva dzīvē. Jau pēc gada tas piedalās Dziesmu svētkos Preiļos, bet nākošajā uzstājās Latvijas PSR Operas un baleta teātri. Koncerti Livānos

par kolektīvu sāka interesēties komponisti, zinātnieki, dzejnieki. Pie dziedātājām viesojās Pauls Kvelde, Aldonis Kalniņš, Folkloristes Mirdza Asare, Jādurga Rudziša-Darbiniece 50. gadu eksponātās pierakstījušas ansambļa dalībnieču Rozālijas Gilučas, Annas Anspokas, Annas Vjakses, Annas Purenes un Franciškas Skuteles dziedātās dziesmas.

Kolektīvs piedalījās Latgales kultūras dienās Rīgā, kopīgā darbā ar folkloristiem tapa uzvedums «Linutalka».

«Man bij» dziesmu pieci pūri, Sešas mazas vācelītes.»

Ar 1963. gadu kolektīvu sāka vadīt jaunais mūzikas pedagoģs Jānis Teiļāns un dara to jau trīsdesmit gadus.

25 gadu jubilejas svinībās piedalījās dzejniece Mirdza Losberga, folkloristi Jānis Rozenbergs un Beņidikta Mežale.

Bez Saunas sievu līdzdalības nevarēja iedomāties Folkloras svētkus Preiļos. Neskatītām reizes dziedāts koncertos Rīgā, festivālos «Baltica», Dainu kalnā, Starptautiskajā folkloras festivālā Ostroga (Ukraina), tapuši neskaitāmi ieraksti (teicējas Anna Kaža, Rozālija Giluča un citi sabiedrības pārstāvji). Ar dziesmotiem apsveikumiem «Naktineicu» uzrunāja folkloras kopa «Latava» un Prieķu pamatskolas folkloras kolektīvs. Patikamu pārsteigumu kolektīvam sagādāja ziņa: rajona valde ansamblim piešķirusi simts latus. Tie droši vien kļūs par pirmo artavu, pošoties tālākam ceļam uz Starptautisko folkloras festivālu Holandē.

Lai arī svētki ieilga līdz trešajiem gaiļiem, visas dziesmas vēl palika neizdziedātas.

Voldemārs Romanovskis
Attēlos: Saunas dziedātāji.

I.Pliča foto

Par kārtību, kādā izsniedzama algas nodokļa grāmatīna un algas nodokļa gada karte

pamatdarba vietā. Grāmatīnai nav termiņa ierobežojuma. Ja persona ir nodarbināta vairākās darba vietās, līdz ar nodokļa grāmatīpu izsniedz vīnu vai vairākas nodokļa gada kartes. Kartes derīga tikai vienā ienākumu gūšanas vietā kalendāra gadalam no 1. janvāra līdz 31. decembrim.

Nodokļu maksātājs savā pamatdarba vietā, kur izsniegta nodokļa grāmatīpa, pamatojoties uz tajā izdarītajiem ierakstiem par apgādājamiem vai invalīdiem, ir tiesīgs saņemt nodokļa atvieglojumus, arī atvieglojumu par mēneša neapliekamo algas minimumu. Ar 1994. gada 1. janvāri ar nodokli neapliekamais mēneša izpēļpas minimums noteikts 25 lati. Par katru apgādājamo, kā arī I un II grupas invalidam ar nodokli neapliekamā summa noteikta 0 lati mēnesi, bet III grupas invalīdiem divu trešdaļu apmērā no mēneša neapliekamā minimuma, t.i., 13,33 ti. Viētā, kur izsniegta nodokļa darba vieta, nodokļa atvieglojumus un neapliekamo minimumu nepieņemē.

Par apgādājamām personām, kurās rakstītas nodokļa grāmatīpā, tiek uzskaitīti nepilngadīgie bērni, bērni, kuri nācās vispārējās vai speciālās mācību

iestādēs, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, nestrādājošie večāki vai laulātās, vai citas personas neatkarīgi no rādiniecības pakēpes, kas ir apgādābā ar noteikumu, ka viņi nesapņē valsts pensiju vai pabalstus no budžeta līdzekļiem (arī bezdarbnieka pašbalstu).

Jā ģimenē abi laulātie gūst ar nodokli apliekamus ienākumus un abi sapņē nodokļu grāmatīpu, tad atvieglojumu par apgādājamo personu var saņemt tikai viens no laulātēm pēc viņu izvēles.

Zīpas par apgādājamiem nodokļa maksātājs iesniedz rakstiska paziņojuma veidā pašvaldībai vai nodokļu inspekcijai, kur saņem nodokļu grāmatīpu un šo zīpu pareizi apliecinā ar savu parakstu. Par apzināti nepareizu datu sniegšanu likumā ir paredzētas bargas sods sankcijas, kā arī budžetā tiek iekšķēdēti ienākumi divkārtā spēkā.

Algās nodokli (ienākuma nodokli), ko par darba pēmēja gūtajiem ienākumiem, maksā darba devējs, aprēķina pēc pamatlīmes 25 procentu apmērā no apliekamā mēneša ienākuma, bet personām, kuriem Latvijas Republika

nav pastāvīga dzīves vieta, apliek arī atbilstoši papildlikmei 10 procentu apmērā, kas aprēķināta kā starpība starp mēneša apliekamā ienākuma summu un summu, kas vienāda ar 20 mēneša neapliekamajiem minimumiem.

Pirms ienākuma aplikācijas ar nodokli no mēneša apliekamā ienākuma visos gadījumos tiek atskaitīta aprēķinātā sociālā nodokļa summa un valsts obligātās sociālās apdrošināšanas maksājumi.

Nodokļu inspekcija arī atgādina, ka personām, ejot pēc nodokļa grāmatīpas vai nodokļa gada kartes, līdz jāpēt pāse, bet invalīdiem — darba eksperžes arītu komisijas izziņa par invalīditāti.

Pašreiz nodokļu grāmatīpu un gādā karšu izsniegšana strādājotajiem neaudzā aizkavējas, jo tās saņemtas joti ierobežotā daudzumā un tiks izsniegtais, pirmkārt, personām, kas no jauna stājas darbā.

Papildus informāciju šajos jautājumos var saņemt nodokļu inspekcijā (tel. 22341, 21063, 22151) vai pašvaldības.

P.Stafeckis,
VID Nodokļu inspekcijas priekšnieks

ZINĀS

Autobusi, kas no Preiļu autostacijas reisos devās 12. janvāri, un kam bija jābrauc pa neaspalētiem ceļiem, nevarēja nokļūt līdz maršrutā galapunktiem. Ceļi bija joti apledojuši, ar smiltīm nenokaisīti. Atkalas dēļ daži autobusi no pusēm griežās atpakaļ, viens pat ielēdēja, cīrāvī, kas par laimi, neizvērtās par tragediju. 13. janvāra rītā aina bija tāda pati un joprojām nevarēja aizbraukt uz Silajāniem, Sīļukalnu, Vārkavu, Arendoli, Prikuliem. Daudzi skolēni netika uz skolām, viņu skolotāji — uz darbu. Zemnieki nevarēja piegādāt pienu Preiļu siera rūpniecībai. Uz Rudzētu ledū skautā ceļa mašīnas slīdeja grāvī jau 10. janvāri, ieskaitot mašīnu ar «Novadnieku» darbiniekiem.

Organizācija, kam jāgādā par ceļu uzturēšanu, acimredzot, laiku pārāda ziemas mierā, jo daba ar hielēm sniegām šogad skopojas, bet tādas lietas kā atkala, netiek nemitas vērā.

Sētnieki pievienojas ceļniekiem. Preiļu ietves un pieejas nāmīm lielākoties atgādina slidotavu. Sētnieki aizmirsuši gan par smiltīm, gan par to, ka ledus no ietvēm pirmkārt ir jānoskalda.

* * *

Par Rudzētu palīgskolu ieinteresējusies Francijas vēstniecība Latvijā. Tās pārstāvji skolā viesojās gada nogale, piesolt palīdzību skolas kosmētiskajā remontā. Direktoram ir jāsastāda darbu un izmaksu tāmējā, ko vēstniecība iespēju robežas cēnīties segt.

* * *

Bērnu fonda rajona nodajas darba galvenās organizatores Vaira Vucāne un Valentīna Linīja pie garšīgas tortes un kafijas, sveču liesmiņām sildot, pateicās tiem cilvekiem, kas pērnajā gadā aktīvi strādājuši šajā sabiedriskajā darbā. Tie bija Preiļu un Livānu jaunrades namu darbinieki, rajona galvenā pediatre V.Koķe, bērnu tiesību aizsardzības inspektore T.Veļecka, ārsti, kultūras darbinieki, rajona TDP valdes priekšsedētāja vietnieks I.Meluškāns. Uzaicināti bija arī tie cilvēki, kas neatsakās sponsorēt dažādus bērniem rikotus pasākumus: V.Solovjovs, S.Serkovs, I.Terentjevs, J.Kokins, firmas «Beķeris» pārstāvji. Par pērn paveikto un šī gada iecerēm bija gan tiri oficiāla saruna, gan arī visai bagātīgi iespaidi par mūsu jauno pāaudzi, bet drīzāk, par šīs paaudzes vecākiem. Bērnu fonds nav no tām bagātākajām organizācijām un ir maldīgi domāt, ka no tā pienāk bagātīgi humānie sūtījumi. Pērn ir saņemtas dažādas vienkāršas rotālietas, makaronu kastes, sēklas, lierots apģērbs. Bērnu fonds galvenokārt ir domāts, lai iemācītos organizēt palīdzības saņemšanu uz vietām, no vietējiem labdarīiem. Un tomēr gada laikā pārējās ir daudz — atverēta bērnu apģērbu šūšanas darbīca Livānos, organizēta bērnu invalidu atpūtas nometne un daudzīgi mazāki pasākumi. Kā arī to bērnu bāreju apzināšana, kas ir nonākuši pie aizbildņiem. Viņu adreses nonācā Zviedrijas ģimenes, no kurām tagad daudziem šādiem bērniem mūsu rajonā pienāk sūtījumi un vēstules. Par to visu klātesošie arī teicā paldies Vairai Vucānei. Diemžēl ir bijuši arī skaisti solījumi no pašu valsts dažām organizācijām, kas palikuši nepiepildīti.

T.Veļeckai bija informācija par bērniem, kuri neapmeklē skolu, jo vecākiem nav naudas, par ko viņus apģērbt, apmaksāt ceļu. Pediatri stāstīja par diviem gadījumiem, kad māte dzemdē bērnu, zinādamā, ka to pārdomas. Lai cik tas neskanētu šausmīgi, tomēr cilvēcīgāk nekā dzīvi piedzīmis, mēslainē izmests cilvēcīgš... ar ko Rudzētu pagasts ir šokējis rajonu.

Skaidrs gan ir viens. Darba šo gadā mazāk nebūs. Uzticīgie darītāji paliek tie paši. Savukārt tie, kas saņemto palīdzību pieraduši svērt, pārīsprež, vai izdevīgāk viņiem nebūtu pievērsties citai republikas organizācijai — «Rūpju bērns». Jo vecāki nereti no Bērnu fonda pieprasīja to, kas faktiski ir šiem otrājiem.

L.Sila

Jauno matemātiku konkurss

Visi, visi jaunie matemātiķi, — gaišas domas un darbus jums Jaunajā gadā! Lai katram no jums ir kāds cilvēks, ar kuru Tu jūties drošs un pasārgāts, lai katram no jums ir kāds sirdījus mīļš darbinš!

Bet nu — iepriekšējo kārtu rezultāti.

1. kārtas rezultāti

1. vieta. L.Melderei (Preiju 1. vsk.), E.Kancānei (Vārkavas vsk.), O.Nazarovai (Preiju 2. vsk.).

2. vieta. O.Aleksejevai (Preiju 2. vsk.), M.Sprīngēi (Rudzātu vsk.).

3. vieta. N.Streļčukai (Preiju 2. vsk.), M.Čingulei, G.Pastarei (Salas p.sk.).

Atzinība. A.Kursītim, V.Grundam, R.Landsbergai, R.Žagatai (Aglonas vsk.), I.Rūsiņai (Jersikas p.sk.), N.Šarakam (Rudzātu vsk.), I.Ivanovai (Rožupes p.sk.), D.Lubānam (Preiju 1. vsk.), I.Stafeckai, L.un I.Valkām, J.Cielavam (Stirnienes p.sk.).

2. kārtas rezultāti

2. vieta. V.Zalānam (Stirnienes p.sk.).

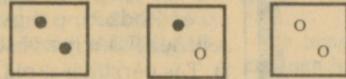
Atzinība. I.Stafeckai, L.un I.Valkām, J.Cielavam (Stirnienes p.sk.).

2. kārtas uzdevumu atrisinājumi

1. Kā jārīkojas zemniekiem, parādīts tabulā.

		Liešanas					
Sākumā		1.	2.	3.	4.	5.	6.
12 l kanna	12	4	4	9	9	1	1
8 l spainis	0	8	3	3	0	8	6
5 l kanna	0	0	5	0	3	3	5
		0	0	0	0	0	0

2. levensim, ka gadījumā, ja už atvilktnēm dotas zīmītes

tad atvilktpu saturs var būt tikai vienā no diviem veidiem (attiecīgi 1., 2. un 3. atvilktnē b — balta cepure, m — melna cepure).

1. veids — (b, b), (m, m), (m, b) vai
2. veids — (m, b), (b, b), (m, m).

Lai noskaidrotu, kurš tad veids ir patiesībā, mums no otrs atvilktnēs, kurai ir piestiprināta 2. zīmīte, jāizvērti viena cepure un, ja tā ir melna, tad cepures atvilktnēs ir saliktas 1. veidā, bet, ja izņemtā cepure ir balta, tad — 2. veidā.

3. a) $p = 3$

b) Katrs pirmskaitlis 1) var dalīties ar 3 (ja $p = 3$),

2) var dot atlīkumu 1, daloties ar 3 (tad $p = 3k + 1$),

3) var dot atlīkumu 2, daloties ar 3 (tad $p = 3k + 2$).

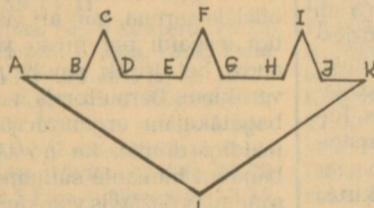
Citu iespēju nav.

1. gadījums jau apskatīts.

Ja $p = 3k + 1$, tad $2p + 1 = 2(3k + 1) = 6k + 3$, kas daļas ar 3, tātad nav pirmskaitlis.

Ja $p = 3k + 2$, tad $4p + 1 = 4(3k + 2) + 1 = 12k + 9$, kas daļas ar 3, tātad nav pirmskaitlis.

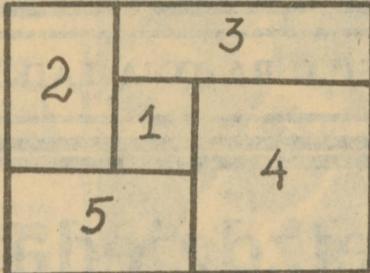
4. Zīmējumā parādīts 12-stūris, kura 8 virsotnes A,B,C,D,E,F,G,H,I,K atrodas uz vienas līnijas.

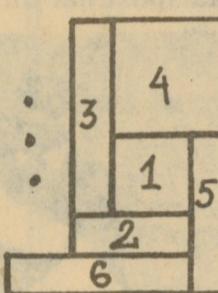
Pierādisim, ka vairāk viisošām atrasties uz vienas taisnes nevar. Pieņemsim, ka mums dots 12-stūris ABCDEFGHIJKL. Sadalīsim tā virošnes pēc kārtas

grupās pa trīs: A,B,C; D,E,F; G,H,I; J,K,L. Katrā grupā tikai divi punkti var atrasties uz vienas taisnes. Tātad pavismi uz vienas taisnes var atrasties ne vairāk kā $2 \times 4 = 8$ virošnes.

5. a)

b) Zīmējumā parādīts laisnstūra līlīšanas princips.

Un nu,

3. KĀRTAS UZDEVUMI

(Atbildes gaidīsim no visiem, kuri mācās 7. vai jaunākā klasei. Tas nekas, ja Tu neesi piedalījies iepriekšējās kārtas.)

1. Kā baranku var sagriezt astoņos vienādos galbos ar trijiem taisniem naža griezieniem?

2. Kāds skaitlis jāieraksta jautājuma zīmes vietā? Kāpēc?

1	2	3	4
2	5	10	17
3	10	25	52
4	17	52	?

3. Cik sver zivs, ja ir zināms, ka tās aste sver 4 kg; tās galva sver tikpat, cik tās aste un puse no ķermēja kopā; tās ķermenis sver tikpat cik tās galva un aste kopā?

4. Rūķitis Saldumiņš un rūķitis Rūgtumiņš devās no Lieļās egles uz mājām. Rūgtumiņš skrēja pus no ceļa un otru pusi gāja soļiem. Saldumiņš pus no laika, kas viņam bija vajadzīgs, lai nokļūtu no Lieļās egles līdz mājām, skrēja, bet otru pusi laika gāja soļiem. Kas pirmais nokļuva mājās, ja zināms, ka Saldumiņš iet tikpat ātri kā Rūgtumiņš un arī viņu skrēšanas ātrumi ir vienādi.

5. Vāvere salasīja 80 riekstus. Ir zināms, ka 79 riekstiem ir vienāds svars, bet viens rieksts ir vieglāks par pārējiem. Vāverei ir svirais svari bez atsvariem. (Svirais svariem ir divi kausi un, ja uz katra no kausiem uzlikts kāds smagums, tad var noteikt, uz kura svaru kausa ir lielāks smagums, vai arī konstatēt, ka abiem priekšmetiem ir vienādas masas.)

Kā ar 4 svēršanām vāverei var atrast vieglo riekstu? Savus risinājumus sūti: M.Seilei, Daugavpils ielā 34, Preiju LV-5301.

Iesūtīšanas termiņš — 31. janvāris.

Labu veiksmi!

Vai Latvija ir maza, nabadzīga valstiņa?

Kas mums palīdzēs, ja paši to negribam?

Uzskatu, ka mēs esam joti bagāti. Mums ir lielas mežu bagātības, no kurām izmantojam 1/3, nesaistības, auglīgas augsnēs, samērā biezās ceļu un dzelzceļu, iekšējo ūdeņu tīkls, liela flote, neaizsalstošas ostas, izdevīgs geogrāfisks stāvoklis (ja kaimiņi Austrumi izslimotu savu impēriku slimību), dižas kultūras vērtības, liels intelektuālais potenciāls, tūrisma iespējas.

Tātad par derīgajiem izrakteniem. Protams, pašlaik pieejamu krāsaino un retu metālu, oglu, naftas un degāžes krājumu mums nav, toties ir plaši attīstīta celtniecības izvejvīlā industrija un lieli to krājumi.

Gipšakmens — ap vienu miljardu tonnu, bet gipša atradnes Skaistkalnē ir vienas no lielākajām Eiropā.

Dolomīts — ēku ārēji apdarēi, celtniecībai, ceļu būvei, kalzakmens dedzināšanai ir pāri par 3 miljardi tonnu visdažādākajās Latvijas vietas. Slāņi biezums 10-40 m, nelielos dzīlumos. Atondesmitajos gados ieguva ap 3 milj. t gadā.

Kalzakmens krita ražošanai Aucē, Nigrandē — ap 26 milj. t. Cementa ražošanai Sātinīs, Sesīlē, Kumā kalzakmens ir 93 milj. t. Brocēnu kombinātām te ieguva ap 1,7 milj. t gadā. Kursīšu atradnē tā krājumi 985 milj. t.

Māls kieģeļiem, keramītam un dreñām ir Auzānos, Skanstenekos, Nicgalē, Liepā, Kupravā, Tūjā — ap 30 atradnēs izpētie krājumi ap 85 milj. t.

Cementa ražošanai māla krājumi Austrijavā — vien ap 2 miljardi t.

Grants un smilts izpētie krājumi — 220 miljoni t, bet perspektīve — 1,4 miljardi t.

Šķīdums nav jāved no Piemassavas, kā to darījām nesen, bet jāpārkarīto stikla ražošana uz savu Bāles atradni.

Tātad ar visdažādākajām izvejvīlām celtniecībai un remontdarbiem esam apgādāti pilnībā.

Bet lielas nākotnes izredzes saistītas ar vērtīgas dzelzs rūdas, naftas, degāžes, urāna, vanādija iegušanu.

Dzelzs rūda Staicelē sākas 688 m dzīlumā. Te ir 6,5 miljardi t bagātas dzelzs un mangāna (leģētā tērauda ražošanai nepieciešams metāls) rūdas (dzelzs 25%, mangāna dioksīds 8,5%).

Šī atradne varbūt ievērtēs bagatos Rūras dzelzs magnātus, kuriem Vācijā nav tādu rūdu.

Vēl dzelzs milzu krājumi ir Vidzemes centrālajā augstienē, kur ir ap 45 miljardi t ar 35-40% dzelzs saturu.

Jēkabpils rajonā, Gārsenē, 1 km dzīlumā ir 2 miljardi t bagātas magnetita dzelzs rūdas.

Baltijas jūras piekrastes abrazīvo smilšu sastāvā ir titāns, cirkonījs, torījs.

Ventas baseinā atklātas urāna — vanādija rūdas, konstatētas pat dimantu pazīmes. Pēcāk krastos redzējuši dzintaru satura zilās zemes slāņus.

Kūdras krājumu Latvijā ir ap 2

miliardi t, kūdras purvu platība — 438 000 ha. Kūdra kā kurināmās būtu jāizmanto tikai ārkārtējos apstākļos, jo tā labāk der pakaļiem, mēšlojamam, ķīmiskai pārstrādei, izolācijas materiāliem, arī eksportam attiecīgā iestājotām rietumnieku un naftas seīhu ģimenes dārzīnu uzlabošanai, ietvarātādājā, izgatavošanai smiltāju un kāpu apmežošanai.

Ogļu gan mums maz — tikai 115 tūkstoši t. Toties nafta un deggāze radījusi lielas kaislibas un pamatojumu. Kuldīgas rajona atradnes ar saviem 0,9 milj. t problemās neatrisinās, taču jāneviņā, ka urbumi ir tikai līdz 1,2 km dzīlumam, bet pasaulei lieli krājumi konstatēti 2-4 km dzīlumā.

Mūsu vidējo (5 milj. t) patēriņu varētu atrisināt Lietuvas un Latvijas jūras šelfā atklātās naftu un deggāzi satura struktūras ar prognozētiem 300 milj. t krājumiem.

Mums vēl ir joti liels salūdens kaļķi un joti vērtīga organiskā izraktena sapropēja krājums, ārstnieciskās dūnas Kemeros, Baldonē, dažādi minerālūdeni.

Sīkoksnes resursi (vēl neapgūtie) mums ik gadam ir ap 5 milj. kub.m, no kuriem lielāko daļu varam izmantot apkurei (ieskaitei zāgētavu atrātumam).

Sanitārais stāvoklis Latvijas skujkoku audzēs sīkums, krītālā, arī svaigu kaltušo koku, daudz, tuvākajos pāris gados varētu iecirst ap 2 milj. kub.m gadā.

Mārtiņš Dābolīns («NC»)

CSDD informācija

Katrū dienu Latvijā tiek nozagti 10-15 automobiļi. Uz šo brīdi meklēšanā atrodas vairāk kā 3000 transporta līdzekļu, liels daudzums to reģistrācijas apliecību un valsts numura zīmu. Zagtie transporta līdzekļi tiek izvesti ārpus Latvijas ar viltotiem reģistrācijas dokumentiem.

Lai to nepielautu un veicinātu nozagto transporta līdzekļu atklāšanu, ceļu satiksmei drošības direkcija šī gada 13. janvāri uzsāka transporta līdzekļu reģistrācijas apliecības apstiprināšanu ar pretvilošanas holografiskajām uzlīmēm. No šī gada 25. janvāra uz ār

■ Riebiņu volejbolisti – Preiļu pilsētas čempionāta uzvarētāji.

J.Silicka foto

Latgales atklātais galda tenisa čempionāts

■ Uzvarētāju starp veterāniem Jāni Ozolu apbalvo sacensību galvenais tiesnesis E.Kovalovs.

Jānis Šīsla.

terāni. Labākais izrādījās Jānis Ozols no Liepājas. 2. vietu ieguva Viktors Maļinovskis no Jūrmalas, 3. vietu — Ēvalds Immerfrejs no Rīgas, 4. vietā bija Jānis Šīsla, bet 5. vietā — V.Limanis no Preiļiem.

33 dalibnieki cīnījās par Latgales čempiona nosaukumu. Startēja dalibnieki no Alūksnes, Smiltenes, Valmieras, Bauskas, Liepājas, Daugavpils, Jēkabpils, Rīgas. Šeit labākie izrādījās rīdzinieki: Jānis Zicāns (1.vieta), Gundars Rūsis (2. vieta) un Uģis Sāvējs (3. vieta).

Dubultspēlē preiliets Viktors Martinovs kopā ar valmierieti Mihailu Dobrovoljsku izcīnīja 1. vietu, 3. vietu — Jānis Šīsla un Voldemārs Limanis.

Šādi turnīri ir laba skola mūsu jaunajiem galda tenisistiem, kurus ar entuziasmu vada treneris Anatolijs Isajevs.

A.Pošeika

Voldemārs Limanis.

Gada sākumā Preiļos ieradās Grepuplikas labākie mazās rakete meistari. Tā jau ir tradīcija.

Initiators čempionāta rikošanai ir Voldemārs Limanis.

Sogad vispirms sacentās 16 ve-

rumi par diferenčinisko izstrādātāju stacionārājāzsniedz līdzš-

spiecēšamos lī-

medikamenta tas jāiegādājas cukura diabēta ar velti. Jāsamaksā tiek piemērotas procentu maksas

atvieglojumi par medikamentiem paredzēti bērniem līdz 3 gadu vecumam, 1. un 2. grupas invalidiem, personām, kas cietušas no Černobīļas atomelektrostacijas avārijas, nepamatoti reprezentājiem cilvēkiem (chronisku slimību ārstēšanai), grūtniecēm (sarežģījumu ārstēšanai).

Ir apstiprināts 57 slimību saraksts, kuru ārstēšanai iedzīvotāji varēs nopirkāt par 90 procentiem lētākus medikamentus vai arī iegādāties tos par simboliskajiem 20 santīmiem. Atvieglojums paredzēts tiem, kas slimī ar onkoloģiskajām slimībām, ar AIDS, epilepsiju, šizofrēniju u.c. Starpība starp 20 santīmiem un to reālo vērtību tiks segta no valsts budžeta.

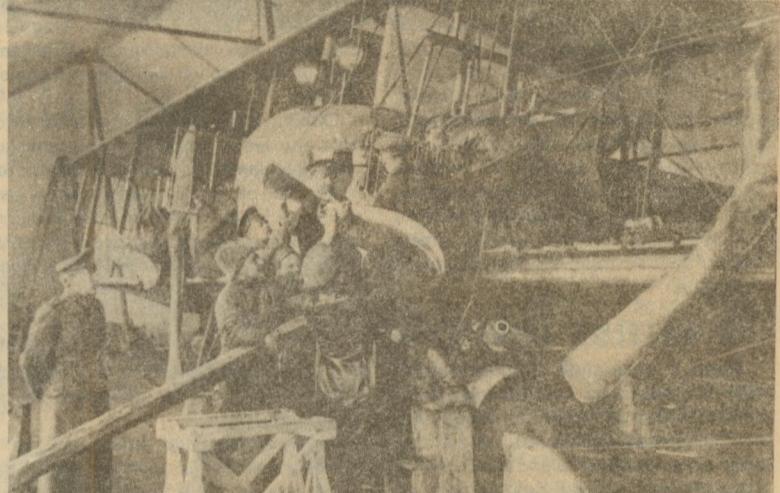
LETA

būs Par zālēm — simboliska maksa

■ Mūsu novadnieki

Jāzepam Baško — 105

9. janvāri pagāja 105 gadi, kopš dzimis Latvijas kara aviācijas izveidotājs ģenerālis Jāzeps Baško. Viņš bija ne tikai ievērojams kara lidotājs, bet arī liela personība, dzīļi reliģiozs cilvēks, vienādi taisnīgs pret virsniekiem un saviem padotajiem. Viņš nebija karjerists, bet kluss, nenogurstošs sava darba darītājs. Aviācijas jomā J.Baško bija liela autoritāte ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās robežām.

■ Dzineja maiņa lidmašīnai «Ilja Muromec».

Ģenerāla J.Baško šūpulis kārtā Daugavpils aprīņķa Jasmuižas pagasta Kastīrē. Deviņpadsmit gadu vecumā viņš iestājās Pēterpils Vladimira kara skolā, kuru beidza 1910. gadā, kad arī tika paaugstināts par podporučiku. Nākošajā gadā pēc paša vēlēšanās tika komandēts uz virsnieku Gaiskuģniecības skolu.

1912. gada 15. augusta rītā pācelās pirmajam gardistances lidojumam aerostatā ar lidinstructors poručiku Kogutovu un kapteini Nesterovu, nākotnes aviācijas slavenību. Pēc 15 stundām aeronauti nolaidās 40 verstis no Arhangelskas, nolidojot 900 verstu!

Sākoties karam, poručiku Baško norīk oja kā paligu kapteinim Gorškovam, lai organizētu bumbvedēju nodaļu, kuras sastāvā bija pasaulē lielākie Sikorska projektie un Russo — Baltijas vagonu fabrikā būvētie, četru motoru milzeji — «Iljas Muromieši». 1915. gada aprīlī Baško iecēla par šīs lidmašīnas komandieri. Un viņa vadībā tika izcīnītas tās daudzās slavenās gaisa kaujas, ar kurām tās kļuva pazīstams visā krievu armija, un par kurām viņš tika apbalvots ar visaugstākajiem ordeņiem un goda ieroci — zelta zobenu. 1917. gada 22. martā 28 gadu vecumā viņam piešķira pulkveža pakāpi.

1921. gada 23. jūnijā pulkvedis Baško ar ģimeni atgriezās Latvijā un jau pēc mēneša sāka savu darbību Latvijas kara aviācijā. Viņš bija Aviācijas diviziona komandēris, komandēja Aviācijas pulku, pēc tam tika iecelts par Tehniskās divizijas štāba priekšnieku un aviācijas inspektoru. Aviācijai izvēršoties plašumā, ģenerālis J.Baško tika iecelts par Armijas aviācijas priekšnieku, kuram pakļāva Aizsargu aviācijas pulku un Latvijas Aero klubu.

Militārā rakstniecībā Armijas spiestuve izdeva Baško sarakstus «Aeronavigācija», «Gaisa flotes darbība» divās daļās, «Ātruma grafika», «Aviācijas taktika», «Aviācijas darbība piemēros» un citus darbus. Viņš daudz rakstīja arī periodiskajā presē.

Aizejot pensijā, 1940. gadā viņš atgriezās savās mājās Kastīrē. Šeit Baško pārdzīvoja trīs okupācijas. Ģenerālis Jāzeps Baško mira 1946. gada 31. maijā.

Preiļu vēstures un lietišķas mākslas muzejs šodien ir savācīs visvairāk materiālu par mūsu ievērojamo novadnieku. Baško fondā glabājas ģenerāla un viņa dzīvesbiedres portreti, pusotra simta fotogrāfiju, Latvijas kara lidotāju atmiņu pieraksti, grāmatas: gan jubilāra saņekstītās, gan vijam dāvātās un

daudzi citi materiāli.

Tieši muzeja darbinieces pirmās uzdrošinājās skaļi runāt par mūsu novadnieku, iškojot viņa simtgades svītinābas Kastīrē. Un šo svītinu daļībnieki iepazina lidotāju Jāzepu Baško arī kā savdabīgu, ar veselīgu humoru apvelētu cilvēku. Par viņa rakstura šo šķautni stāsta publicētās anekdotes un šarži. Vienu no vijam adresētajiem E.Keiša šaržiem šodien piedāvājam mūsu lasītāju ievēribai.

Nu bus nelaimē: uz spārnu
Uzsēdusiēs melna vārnai..
Pulkvedis kliedz balsī pilnā:
«Ieklupsu tev, māsiņ, vilnā!»
Veikls kēriens... hop! un — bac!
Vārnai izdauzīta acs.

E.Keiša-Virzuļa draudzīgs
šaržs, 1935.g.

Simtgades svītinābas Preiļu muzejā piedalījās Jāzepa Baško bijušie audzēkņi, Latvijas kara lidotāji, viņa dēls Juliāns ar dzivesbiedri Valentīnu.

No dēla Juliāna vēstules 1989. gada 1. jūnijā Preiļu muzejam:

«Atļaujiet izteikt Jums patiesu pateicību par lielo un pašaizliežīgo sirdsdarbību mūsu tēva, aviācijas ģenerāla Jāzepa Baško 100 gadu piemiņas organizēšanā Preiļos un Kastīrē.

Jūsu uzdrīkstēšanās pārrāva pazemojošo klusumu, pat noliegu mu, kas apnēma viņa personību un nomāca viņa tuviniekus visus 45 gadus, tā atgrieza Latvijas aviācijas un Latgales vēsturē viņas uzticīgo dēlu, vienlaicīgi sekmejot arī Preiļu novada tautiesu un sabiedrisko organizāciju saliedēšanu un iesaistīšanu tautas atmodas kustībā.»

V.Radis

● Jūsu veselībai

Kas jāzina par aspirīnu

Ir cilvēki, kuri tic, ka, dzerot aspirīnu, iespējams atgūt jaunuļu, vecumā atgūt jaunus zobus, kārja apajumu zaudēt pāris dienās... Nevienam jau nav liegts ticīt. Taču, lietojot aspirīnu, noteikti ievērojiet profesora Ilmāra LAZOVSKA padomu:

— Aspirīns nav universāls medikaments, taču tas der daudzu slimību ārstēšanai. Tas, ka to lietojot, var tikt valā no infarkta, žultsakmeņiem, novērst priekšlaicīgas dzemības un redzes traūcījumus, ārstēt jaundabīgos audzējus, ir mulķības. Šis preparāts jālieto ļoti uzmanīgi, jo aspirīnam ir daudz blakus iedarbību: asinošana, kūnja ūla, alerģija, astma, mazasinība... Es neiesaku to lietot bez ārsta ieteikuma. Jā, protams, var pāris reižu iedzert aspirīnu, lai novērstu galvassāpes vai saaukstēšanos, bet nekādā gadījumā, piemēram, lai iznīcinātu žultsakmeņus. Aspirīns varbūt reizēm aizkavē žultsakmeņu veidošanos, bettos nešķidina.

Ja vīrus ielaузies

Ārste infekcioniste Natālija Sumļinova uzskata, ka vairums cilvēku iet uz darbu slimī un necensās ielāgot visvienkāršākos panēmienu, kā izdzīt vīrusu no augšējiem elpošanas ceļiem trījās dienās, tādējādi neļaujot tam ieķlūt dzīlāk organismā un radīt dažādas komplikācijas. Daktore N. SUMĻANNOVA:

— Līdzko rīkles gals sāk knudēt, kakls uzzīkalo ar stipru sālsūdeni. Tas atnems mikroorganismam ūdeni un padarīs to dzīvotnespējīgu. Sālsūdeni pagatavo šādi: nem nepilnu glāzi ūdens un pieber vienu tējkāri sāls. Kakls jāskalo vīsmā trīs reizes dienā. Šo recepti iesaku izmantot ari tiem bēniem, kuri prot skalot kaklu.

Otrs svārīgs nosacījums ir daudz dzert, jo vīrus vairojas un rada sārņvielas, kas ir jāizvada no organismā.

Trešais nosacījums — temperatūru nedrīkst pazemināt līdz 37 grādiem, jo temperatūra ir organisma aizsargreakcija un

manuprāt, aspirīna lietošana cilvēku nevar pasargāt no infarkta. Infarkta profiliaksei šis medikaments ir apšaubāms. Taisnība, pierādīts fakti, ka aspirīns pasargā no atkārtota infarkta.

Par to, ka aspirīns ir ļoti vērtīgs medikaments, šaubu nav. Šis preparāts ir pazīstams kopš seniem laikiem. 1763. gadā angļu mācītājs E. Stouls ierosināja izpētīt vītolu mizu, jo tājā esot salicīskābe. Bet pirms tam to lietojis pat Hipokrāts.

Ar ko tad importa aspirīns atšķiras no pašu mājās ražotā? Pirmkārt, ārzemēs ražotajam nav piemaisījumu. Mūsējam tie ir, un līdz ar to var parādīties blakusdarbība.

OTKĀRT, ārzemnieki šo preparātu ražo buferētu, tas ir, kopā ar kādu kīmisku vielu, kas samazina kārtīgo iedarbību uz kūnji, vai arī apvilktu ar apvalku, kas nekairina kūnji. Tātad importa aspirīns slimīkiem vairāk pasaudez un līdz ar to ir dārgāks. Zinu, ka slimnieki lētām zālēm netic.

Tā nedrīkst būt zemāka par 37,4, 37,6 grādiem, jo pie šādas temperatūras vīrusu iet bojā.

Ja tā ir zemāka, tad vīrusam tiek radīti labvēlīgi vairošanās apstākļi. Jāatceras, ka tas vairojas pat ledusskapja temperatūrā.

Ja temperatūra tuvojas 39 grādiem, tad gan ir jādzēr aspirīns, lai nesāktos krampji vai elpošanas traucējumi. Bēriņiem līdz trīs gadiem neiesaku dot aspirīnu, bet analgīnu.

Ja jums ir sākušās iesnas, vislabākais līdzeklis pret tām ir deguna skalošana ar sālsūdeni. Ileļjet katlinā siltu sālsūdeni, iemērciņi sālsūdeni degunu un izskalojiet vispirms vienu nāsi, pēc tam — otru. Procedūru atkārtojiet vairākas reizes dienā.

Nekādā gadījumā degunā nebāziet kiplokus, jo tie var savainot glotādu. Kiplokus var sasmalcināt un ielikt pudelītē, kuru ik pa laikam iesaku paostīt.

«Lauku Avize»

TELEVĪZIJAS PROGRAMMA

Otrdiena, 18. janvāris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Piparkūkas sirds. 18.50 Oklahomas dziedošie vīri. 19.30 Aiz priekškara. 20.00 Ekārns bēriņiem. 20.30 Panorāma. 21.10 Latkarte - muns. 21.15 Kinovakars. 22.40 Mistera Bina likstas. 23.10 Nakti ziņas.

LATVIJAS TV II

18.00 Ziņas. 18.10 Koncerts. 18.25 Dzīvite, dzīvite... 1. daja. 18.35 Ēterā - Ogres TV. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Vācu valoda. 19.35 Glābejzvans. 6. sērija. 20.00 Valdības preses konference. 20.30 Ziņas (krievu val.). 21.00 Dzīvite, dzīvite... 2. daja. 22.00 Ziņas. 22.15 Rīga videoversijā. 22.45 Čaikovska balets Gulbju ezers. 23.00 NTV-5.

Trešdiena, 19. janvāris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Dzīves dārzi. 19.10 1991. gada janvāra atceri. 19.30 Mūzikas pusstunda. 20.00 Ekārns bēriņiem. 20.30 Panorāma. 21.10 Ko tu teici, kā tu teici? 21.25 Visu vai neko! 22.05 Rīta stundas vakara pielikums. 23.10 Radiators. 23.30 Nakti ziņas.

LATVIJAS TV II

17.30 TV Shop. 18.00 Ziņas. 18.10 Ēterā - Daugavpils TV. 18.35 Novadu vēstis. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Angļu valoda kopā ar Mazī. 16. nod. 19.40 Helēna. 5. sērija. 20.30 Ziņas (krievu val.). 21.00 Zemnieku stunda. 22.00 Ziņas. 22.15 E iela. 42. un 43. sērija. 23.05 LTS piedāvā...

OSTANKINAS TV

5.00 Ziņas. 5.30 Rīts. 7.45 Mult. Preses ekspresis. 0.30 MTV.

Ceturtdiena, 20. janvāris

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.10 Multiretro. 18.40 Dzīve tuvplānā. 19.20 Mākslas pasaulē. 19.50 Koncerts. 20.00 Ekārns bēriņiem. 20.30 Panorāma. 21.10 Spogulis. 21.55 Vecais. 6. sērija. 22.55 Ta gadā... 23.10 Mūzika atpūtai. 23.40 Nakti ziņas.

LATVIJAS TV II

18.00 Ziņas. 18.10 Koncerts. 18.20 Sala. 18.35 Ēterā - Liepājas TV. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Vācu valoda. 19.40 Helēna. 6. sērija. 20.30 Ziņas (krievu val.). 21.00 Ēterā - Vidzemes TV. 21.30 Ikdienas. 22.00 Ziņas. 22.15 Saeimenes preses konference. 23.00 NTV-5.

OSTANKINAS TV

5.00 Ziņas. 5.30 Rīts. 7.45 Koncerts. 8.00 Ziņas. 8.20 Mult. Preses ekspresis. 0.30 Vienkārši - Marija. 9.20 Ceļotāju

OSTANKINAS TV

14.00 Ziņas. 14.24 Lietišķais vēstnesis. 14.40 Uzņēmējs. 15.10 Lieta. 15.20 Mana ģimene un citi zvēri. Mākslas filma. 1. sērija. 15.50 Starp mums, meitenēm... 16.10 Bērnu un jaunatnes filmu festivāls. 16.50 Pri-vātipašnieka ābece. 17.00 Ziņas. 17.25 Aizkulises. 17.50 Mult. filma. 18.00 Kāds būs laiks? 18.05 Vienkārši - Marija. 18.55 Tēma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 Zelta šķērģeris. 21.30 No pirmavotiem. 21.45 Izgatavots Padomju Savienībā. Mākslas filma. 23.15 Teleskops. 23.30 Logi nakti. 24.00 Ziņas. 0.20 Preses ekspresis. 0.30 Basketbols. ACSK - Maskavas Dinamo.

filma. 8.00 Ziņas. 8.20 Zagata. 8.40 Vienkārši - Marija. 9.30 Dzīvnieku pasaulē. 10.10 Maratons-15. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Kapteinis Frakass. Mākslas filma. 1. sērija. 12.30 Viktorija. Mākslas filma. 13.55 Mult. filma. 14.00 Ziņas. 14.25 Uzņēmējs. 15.20 Mana ģimene un citi zvēri. Mākslas filma. 2. sērija. 15.50 Maratons-15. 16.30 Mult. filma. 17.00 Ziņas. 17.25 TV un radio kompānija Mir. 17.50 Dokumenti un likteņi. 17.55 Mult. filma. 18.05 Kāds būs laiks? 18.10 Vienkārši - Marija. 19.00 Aiz Kremja sienas. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 Visas bijetes pārdotas! 22.05 Sievietes. Mākslas filma. 24.00 Ziņas. 0.20 Preses ekspresis. 0.30 MTV.

klubs. 10.10 ...Līdz 16 un vecākiem. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Kapteinis Frakass. Mākslas filma. 2. sērija. 12.25 Mult. filma. 13.00 Ceļā uz Vemblija stadionu. 14.00 Ziņas. 14.25 Uzņēmējs. 14.55 Kā gūt panākumus. 15.10 Mana ģimene un citi zvēri. 3. sērija. 15.40 Dejo bērnu ansamblis. 16.10 ...Līdz 16 un vecākiem. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.25 Labirints. 17.50 Dokumenti un likteņi. 18.00 Kāds būs laiks? 18.05 Vienkārši - Marija. 18.55 Matadors. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 Loto spēle Miljons. 21.15 Twin Peaks. 23. sērija. 22.20 Tikšanās ar B. Čiibabinu. 23.10 50/50. 0.30 Preses ekspresis. 0.40 Ceļā uz Vemblija stadionu.

High Quality Video Cassette Tape

SCENA

Pārdod
videokasetes SCEN'A
E-180, E-195
mazum - un
vairumtirdzniecībā
par zemām cenām.

Tālrunis
24342

Piedāvā katalogus, preces pēc katalogiem. Noformē vīzas uz Vāciju, Zviedriju, Franciju, Krieviju.

Zvanīt 23952 pēc 17.

Valsts firma «LATVIJAS BALZĀMS» realizē degvīna un likiera produkciju mazumtirdzniecībai no firmas «Leiči» bāzes Rēzeknē, Dārzu ielā 58,

par rūpnīcas noteiktajām cenām.

Tālrunis Rēzeknē 23249.

Turpina darbu a/s «Latvijas kreditbanka» Preiļu filiāle Preiļos, Liepu ielā 22, tel. 24445. Darba laiks 8 līdz 15.

- ➡ Atveram norēķinu, tekošos, valūtas kontus;
- ➡ nodrošinām norēķinu operācijas minimālā laikā;
- ➡ izsniedzam kredītus uz liguma pamata;
- ➡ pērkam un pārdodam ārzemju valūtu;
- ➡ pieņemam no fiziskām un juridiskām personām depozītnoguldījumus latos — 48% gadā (minimālais noguldījums Ls 100), ārzemju valūtā — 18% (minimālais noguldījums 100 USD).

Preiļos, Brīvības ielā 76 atvērts

auto rezerves daļu veikals.

Strādā darba dienās no 9 līdz 12 un no 13 līdz 17.

Pienem komisijā jaunas rezerves daļas.

21. janvārī plkst. 8.30 Livānu kultūras namā notiks pretalkohola un pretsmēķēšanas ārstēšanas seanss ar ekspresmetodi. Ārstēs psihoterapeite — narkoloģe A. Butāne.

Pēc viena ārstēšanas seansa jūs atrīvosieties no kaitīgajiem ieradumiem.

Kontakttālruni 44239, 42593.

Valsts uzņēmums «Preiļu lauktehnika» Pils ielā 14 pārdod

- veļas mašīnas «Harkivjanka»,
- putekļusūcējus «Audra», «Vitjaz».

Tel. 22453, 23346.

Preiļu rajona Agroserviss — Aizkalne
pārdod:

- bijušo kantora ēku,
- linu stalli,
- zirgu kūti,
- celtini K-161,
- lietotas degvielas cisterناس,
- T-150K,
- E-281.

21. janvārī kooperatīva biedriem notiks tehnikas

izsole. Sākums

plkst. 10.00.

Interesēties pa telefonu
54683, 54642.

Un tā mēs aizejam —
Tā pēkšņi un pavismi.
Bez ceļa atpakaļ.
Smilts klājas pāri visam.
Ne saukt, ne panākt vairs.